

Юлиус Евола

МЕТАФИЗИКА НА ВОЙНАТА

Битката, победата и смъртта
в традиционния свят

София, 2025

Преводът е направен по изданието:

Julius Evola

METAPHYSICS OF WAR

Battle, Victory & Death in the World of Tradition

Copyright © 2011 Arktos Media Ltd.

All rights reserved.

© Издателство „Изток-Запад“, 2025

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Елисавета Соколова, превод, 2025

ISBN 978-619-01-1643-1

Юлиус Евола

МЕТАФИЗИКА на войната

Битката, победата и смъртта
в традиционния свят

Превод от английски
Елисавета Соколова

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение (<i>Джон Б. Морган IV</i>)	7
Форми на войнствения героизъм	23
Светостта на войната	31
Значение на кръстоносните походи	39
Голямата война и Малката война	47
Метафизика на войната	53
„Армията“ като виждане за света	61
Раса и война	67
Два вида героизъм	75
Раса и война: арийската концепция за битката	85
Душевност и раса на войната	97
Арийската доктрина за битка и победа	107
Значението на воинския елемент за Нова Европа	123
Разновидности на героизма	133
Римската концепция за победата	141
Освобождения	149
Упадъкът на героизма	153
Показалец	159

ВЪВЕДЕНИЕ

Юлиус Евола, който се разкрива в настоящата книга, до голяма степен е непознат на англоезичните читатели с изключение на описанията от други автори – най-вече на неговите политически възгледи. Освен „Хора сред руините“ (*Men Among the Ruins*), която разкрива следвоенната политическа позиция на Евола, както и есетата, достъпни онлайн и в печатен вид от уебсайта *Evola as He Is* („Евола – такъв, какъвто е“), всички произведения на Евола, които са преведени на английски език преди настоящата книга, са посветени на езотеризма и това е частта от трудовете му, с която англоезичните читатели са най-добре запознати. Есетата, включени в настоящата книга, са писани по време на проучванията на Евола както на италианския фашизъм, така и на германския националсоциализъм; докато Евола разглежда тези произведения само като един аспект – който в никакъв случай не е от първостепенно значение – на своята работа, именно за тези произведения той най-често е призоваван да отговаря (и почти винаги сурово осъждан) пред съда на академиците и професионалните историци. Дори само поради тази причина публикуването на есетата е особено полезно, защото осигурява възможност на англоезичните читатели да си съставят собствено мнение за работата на Евола в тази област. А за тези, които се интересуват от Евола като учител, есетата ще послужат за разкриване на област от неговата работа, която досега остава до голяма степен недостъпна и която съдържа много практически съвети за традиционно настроения ученик.

Докато се четат тези есета обаче, е важно да се помни, че самият Евола не прави разграничение между различните области на културата, които е избрал да изследва – области, които са били изкуствено разделени една от друга от философията на модерността, която приема цялото тяло на универсалното познание

като същество, което трябва да бъде разчленено и изследвано под микроскоп, орган по орган, разбирайки всяка част от тялото на създаването единствено сама по себе си без никаква представа как тази част се отнася към цялото. Подходът на Евола към знанието е традиционен и следователно е интегриран в природата. За него винаги е имало само една тема: традицията, която, както неговият приятел Рене Генон я е определил за първи път, е вечното и непроменливо езотерично ядро, което лежи в сърцето на всички истински духовни пътища. „Традиционализмът“ – термин, който самият Евола никога не е използвал – се отнася до знанието и техниките, извлечени от свещени текстове, които човек може да използва, за да се ориентира и да опознае традицията – и познавайки я, да живее в съответствие с нея във всички аспекти от живота си. Политиката представлява интерес за Евола само от гледна точка как преследването на определени политически цели може да бъде от полза за духовния напредък на традиционно мислещия човек, а също и от гледна точка как неприятният бизнес на политиката може да доближи съвременните общества до ценностите и структурите, които може да бъдат открити в ученията на традиционната мисъл.

През 30-те години на XX в. два политически феномена, изглежда, носят някои обнадеждаващи възможности за него по отношение на начина, по който могат да бъдат използвани като средства за възстановяването на нещо, което поне се доближава до традиционното общество: италианският фашизъм и германският националсоциализъм (нацизъм). В нито един момент обаче Евола не е бил фанатичен революционер с блеснали очи, изпълнен с идеалистичен ентузиазъм за каузата. Всъщност през 1930 г. той пише за фашизма: „Доколкото фашизмът прегръща и защитава [традиционните] идеали, ние ще се наричаме фашисти. И това е всичко.“¹ Размишлявайки върху политическите си пристрастия по-късно в живота, той пише още:

¹ Цитирано от самия Евола в „Пътят на цинобъра“ (*The Path of Cinnabar*) (London: Arktos, 2009), стр. 106.

[Всички бележки под линия, освен изрично упоменатите, са на Джон Б. Морган.]

Философията, изкуството, политиката, науката, дори религията тук са били лишени от всяко право и възможност да съществуват сами по себе си и да бъдат от каквото и да е значение извън по-висша рамка. Тази по-висша рамка съвпада със самата идея на традицията... [Целта ми беше] „да защитавам идеали, незасегнати от каквото и да било политически режим – бил той фашистки, комунистически, анархистки или демократичен. Тези идеали надхвърлят политическата сфера; но когато се преведат на политическо равнище, те задължително водят до качествени различия – което ще рече: до йерархия, власт и империя в по-широкия смисъл на думата, за разлика от всички форми на демократични и егалитарни сътресения.“²

Като се имат предвид всички коментари на Евола както преди, така и след войната никога не се е смятал за фашист. Той от самото начало разбира, че и фашизмът, и националсоциализмът са напълно модерни в своята концепция. През 1925 г. Евола вече пише, че на италианския фашизъм му липсва „културен и духовен корен“, който се е опитал да развие само след като е спечелил властта – „точно както новобогаташ по-късно се опитва да си купи образование и благородническа титла“³. Той атакува понятията за патриотизъм, които фашизмът се опитва да внедри в италианското общество като обикновена „сантименталност“. Също така осъжда насилието, което Мусолини използва срещу политическите си опоненти. Нарича фашистката революция „иронична революция“⁴, която оставя недокосната твърде голяма част от предишния политически ред (чувство, което очевидно се споделя от Хитлер, за когото се смята, че се е отнесъл към италианския фашизъм с неговото странно смесване на диктаторската позиция на лидера (Дучето) с Големия фашистки съвет и традиционната монархия като към „наполовина работа“). В по-късните години Евола отбелязва: „В строго културен аспект

² Пак там, стр. 106.

³ Цитат от въведението на Х. Т. Хансен към „Хора сред руините“ на Юлиус Евола (Rochester: Inner Traditions, 2002), стр. 36.

⁴ Пак там, стр. 36.

обаче фашистката „революция“ е просто шега.⁵ Както фашизмът, така и националсоциализмът разчитат на подкрепата на масите, което ги отличава от управлението на аристокрацията на традиционния свят, а националсоциализмът е обсебен от расова теория, извлечена от модерни научни концепции за еволюция и биология, които са напълно антитрадиционни.

Като се имат предвид множеството проблеми с фашизма и нацизма от традиционна гледна точка, тогава защо Евола изобщо проявява интерес към тях? Отговорът се крие в духа на времето. През 30-те години на миналия век става ясно, че демократичните нации в Западна Европа и Съединените щати, комунистическият Съветски съюз и фашистките държави са в сблъсък помежду си. И въпреки многото си недостатъци фашистките движения – за разлика от демократичните и комунистическите общества – най-малкото се опитват да възстановят нещо подобно на традиционния йерархичен ред в рамките на социалната структура на съвременния свят – ред, който не подлежи на съмнение в историята на всички цивилизации в продължение на хиляди години преди началото на модерността. Фашизмът и националсоциализмът са изцяло модернистични в своята концепция, поради което Евола вярва, че с времето те потенциално биха могли да бъдат използвани като портал към повторно установяване на ред в Европа, основан на истински традиционни ценности, и че дори биха могли евентуално да породят истински традиционни социални форми, които да ги заместят. Именно в този контекст трябва да бъдат разбирани тези есета – някои от които съдържат директни препратки към фашизма, тъй като първоначално са насочени към италианската или германската читателска публика.

Римската империя винаги е била политическият идеал на Евола. Този идеал бива многократно призоваван в тези есета. Фашистите често говорят за Древен Рим точно както нацистите постоянно се позовават на мита за идеализираното скандинавско минало. Тяхното разбиране за тези древни чудеса обаче е изключително повърхностно, което на практика не се простира

⁵ „Пътят на Цинобъра“, стр. 114.

отвъд изграждането на нови сгради в стила на древния свят и пограждането на художествени стилове, които са просто имитация на класическата епоха. Евола желае да предизвика промяна на много по-дълбоко ниво. Той не иска просто да бъдат направени няколко козметични промени, а желае съвременните италианци наистина да възобновят мисленето и поведението си, както са правили техните древни предци. Накратко той желае италианците да станат като древните римляни – в мисли, думи и дела. Ето защо за него фашизмът далеч не оправдава надеждите му – в своите произведения той понякога нарича това, което иска, „суперфашизъм“. Използвайки този термин, Евола няма предвид, че желае повече от това, което фашизмът вече предлага; по-скоро призовава за преодоляване на фашизма. Той иска фашистката революция да проникне навътре, в самата душа на всеки отделен италианец, и да събуди отдавна погребаната расова памет на знаменитите имперски предци. Когато Италия го разочарова, той прехвърля надеждите си към германците, особено под формата на шуцщафел (Schutzstaffel, или СС, означаващ охранителен отряд), който с усилията на Хайнрих Химлер да го направи нещо подобно на средновековен рицарски орден, който, изглежда, съдържа искрата на древните тевтонски рицари. Евола дори е поканен да изнесе поредица от лекции пред представители на ръководството на СС през 1938 г. Въпреки това СС е съсредоточен върху чисто биологичните определения на нацистите за расова чистота и тяхната вяра в надмощието на скандинавските народи и не се впечатлява от идеите на „латинския“ Евола, който предлага идеята, че духът и характерът са също толкова важни за нечий расови квалификации, колкото потеклото и кръвта. Той бива учтиво отпратен. Надеждата на Евола да повлияе на политическите сили от този период по начин, който да доведе до изпълнение на плана му за духовно и културно възстановяване на Европа, остава нереализирана.

Провалът на усилията на Евола обаче по никакъв начин не трябва да бъде разбран като намаляване на степента на актуалност на есетата в настоящата книга и те не бива да бъдат приемани за обикновени реликви, които представляват чисто исто-

рически интерес. Творчеството на Евола винаги е насочено към индивида и той вярва, че истинската промяна трябва да започне на това равнище, преди да последва някаква значима политическа или социална промяна. Освен това мисленето на Евола се корени в непроменимия свят на традицията. Следователно нагласите и ориентациите, които той насърчава читателите да възприемат като начин за подготовка за световната борба, са също толкова подходящи и за традиционно мислещия индивид, който се готви за конфликтите на нашата епоха, независимо дали са политически или от съвсем различно естество. Определенията за героизъм и качества на воина, представени от Евола в настоящата книга, със сигурност са вечни и универсални. Наистина в „Разновидностите на героизма“ някой може лесно да разпознае в днешните мюсюлмански „атентатори самоубийци“ свръхличностен героизъм от типа на японските пилоти камикадзе, който Евола описва. Макар че не би било правилно да се определят днешните ислямистки радикали като „традиционалисти“, тъй като тяхното конкретно тълкуване на исляма има модернистични корени в салафитската школа от XIX век, все пак в действията им можем да видим някои елементи от традиционната концепция за воина. Например Евола описва надълго и нашироко концепцията за джихад, която, както той обяснява, включва вътрешна борба срещу собствените слабости, както и борбата срещу външните врагове – онези, чиито характеристики приличат на аспектите от собствената личност на воина, които той се опитва да изчисти. За съжаление, тази двойна концепция за джихад като състоящ се от вътрешна и външна форма на борба е отхвърлена от днешните ислямистки радикали, които вярват, че войната срещу неверниците трябва да има предимство пред всички други съображения. За щастие обаче, двойственото разбиране на джихад все още се среща сред ислямските мистици – суфистите, – които може би са последните пазители на традиционния ислям в съвременния свят.

Въпреки тези разлики обаче атаката, извършена от ислямистки „атентатор самоубиец“, все още запазва основната идея за саможертва и копнеж за трансцендентност, която се съдържа

в традиционната концепция за воин. В „Разновидности на героизма“ (*Varieties of Heroism*) Евола обяснява защо японските пилоти камикадзе, които загиват, докато се взривяват със самолетите си в американски кораби, не трябва да се разглеждат като самоубийци: защото те извършват тези атаки с вярата, че просто се отказват от живота си в полза на по-трансцендентно и свръхличностно съществуване. Като се има предвид, че мюсюлманските атентатори самоубийци по подобен начин вярват, че ще отидат в рая в резултат на своите действия, възражението срещу подобни атаки, аргументирано със забраната на самоубийството в Корана, е абсурдно. Такава е истинската мотивация на прочутите исмаилски убийци от Аламут, които в продължение на векове тероризират ислямския свят, както и армиите на европейските кръстоносци. Убийците извършват внимателно планирани атаки срещу отделни врагове, без да се съобразяват с безопасността на убиеца, и като такава техниката на „самоубийствената атака“ е техен отличителен белег. Убийците винаги са уверени, че дори и да загинат по време на атаката, ще бъдат спасени от ангели и изпратени в рая. Въпреки че убийците, които са малка издънка на шиизма, се смятат за еретици от други мюсюлмани, може да открием корените (или може би само паралел) на днешните „атентатори самоубийци“ в техните практики, което е напълно в съответствие с описанието на Евола за свръхличностния начин на смърт в битка.

За мен е важно да поясня, че имам предвид само атаките срещу военни или политически цели. Нападенията с множество жертви срещу цивилни, които се превърнаха в твърде често срещано явление в Ирак и на други места в ислямския свят през последните години, са чужди на правилата за водене на война, заложили в традиционния ислям, и могат да бъдат оправдани само в рамките на съвременните иновативни доктрини на *такфир*, в които човек може да обяви други мюсюлмани за вероотстъпници – или джахилия (*jahiliyyah*), – а събратята мюсюлмани се разглеждат като живеещи в състояние на езическо невежество. В Корана е забранено да се напада цивилно население – дори и вражеско, – но ислямистите заобикалят тази забрана с теологич-

на акробатика, за да оправдаят своите кървави атаки в западния свят. Разбира се, подобно убийствено поведение, което обикновено е присъщо на отчаяни индивиди, избрани от най-нисшите слоеве на обществото, не е нещо, което Евола би определил като традиционно или възприемано като желателно – дори в противовес на обществата, които смята за ненавистни. Идеалът на Евола е този на *кшатрия*, описан от бог Кришна в поемата „Бхагавадгита“, която е обяснена от А. Ч. Бхактиведанта Свами Прабхупада по следния начин:

Този, който защитава от вреда, се нарича кшатрия. (...) Кшатриите са специално обучени да предизвикват и убиват, защото религиозното насилие понякога е необходим фактор.

...В религиозните закони се казва: „На бойното поле крал или кшатрия, докато се бие с друг крал, който му завижда, има право да достигне райските планети след смъртта, тъй както брахманиите достигат райските планети, като жертват животни в жертвения огън.“ Следователно убийството на бойното поле на религиозен принцип и убиването на животни в жертвения огън изобщо не се смятат за актове на насилие, защото всички те се основават на съответните религиозни принципи.⁶

Следователно *кшатрият* не е обикновен човек, а по-скоро човек с най-високо аристократично отношение и поведение. Той не убива, за да изпълни някакво егоистично желание или да получи временна политическа печалба. По-скоро *кшатрият* се бие, защото знае, че това е причината за неговото съществуване, неговата *дхарма*. Той се бори, за да защити принципите на своята религия и на своята общност, знаейки, че ако изпълни дългата си, независимо от победата или поражението или дори личната си безопасност, той е предопределен да достигне най-високата духовна платформа. Но за съжаление, малко истински *кшатрии* могат да бъдат намерени в изродената Кали-Юга, в която живеем сега.

⁶ А. Ч. Бхактиведанта Свами Прабхупада. „Бхагавадгита каквато си е“ (*Bhagavad-Gita as It Is*) (Mumbai: Bhaktivedanta Book Trust, 2008), глава 2, текст 31, стр. 105.